Мр Душан Поповић
Истраживач сарадник Института за упоредно право, Београд
Координатор Студија европског права,
Правни факултет Универзитета у Београду

Тужба за поништај (чл. 230 Уговора о ЕЗ) и право конкуренције Европске уније

Резиме

Покретање поступка за поништај аката које Европска комисија усваја у циљу заштите слободне конкуренције, отвара занимљива правна питања. Аутор најпре анализира да ли је могуће водити поступак за поништај неких нових аката предвиђених Уредбом бр. 1/2003, да би потом испитао које друге поступке је могуће покренути истовремено са поступком за поништај или након његовог окончања. У закључним разматрањима изнет је став о потреби оснивања новог судског већа Првостепеног суда, које би било специјализовано за спорове који укључују примену права конкуренције ЕУ.

Кључне речи*: тужба за поништај, право конкуренције, Европски суд правде, Првостепени суд*

I - Увод

Тужба за поништај аката које су усвојиле институције Европске уније предвиђена је чланом 230 Уговора о Европској заједници. Сама тужба има ширу примену од оне којом се бави овај чланак. Наша анализа биће посвећена само коришћењу

тужбе за поништај у односу на акте Европске комисије донете у области права конкуренције. Анализа је у том занимљивија што је право конкуренције Европске уније недавно прошло кроз свеобухватну реформу, која је имала како свој материјалноправни аспект (усвајање нове уредбе о концентрацијама),[1] тако и свој процесноправни аспект (усвајање нове уредбе о примени чланова 81 и 82 Уговора о ЕЗ).[2] Поред тога, последњих година Комисија је усвојила читав низ инструмената *soft law*-а ("меког права") чија правна природа, а тиме и могућност оспоравања, није најјаснија. Најпре ћемо утврдити који акти Комисије могу бити нападани тужбом за поништај, као и ко може покренути поступак (I). Потом ћемо испитати који други поступци се могу покренути истовремено са поступком за поништај или након његовог окончања (II).

II – Поступак за поништај аката Европске комисије

Члан 230 Уговора о ЕЗ предвиђа: "Суд правде контролише законитост аката које заједнички доносе Европски парламент и Савет, аката Савета, Комисије или Европске централне банке, осим оних који имају карактер препоруке или мишљења, и аката Европског парламента који производе правна дејства на трећа лица. Суд правде је у том циљу надлежан да контролише законитост аката, на предлог државе чланице, Европског парламента, Савета или Комисије, у случајевима непостојања надлежности, повреде битних правила поступка, повреде овог Уговора или повреде било ког правног прописа који се односи на његову примену, као и због злоупотребе овлашћења. (...) Свако физичко или правно лице може, под истим условима, покренути поступак против одлука донетих против њега, као и против одлука које су донете под видом уредбе или одлуке упућене неком другом лицу а непосредно и појединачно га погађају. (...)"[3]

а) Предмет тужбе за поништај

Три услова морају бити испуњена како би један акт институција ЕУ могао бити побијан тужбом за поништај. Најпре, мора бити речи о акту којег је усвојила нека од институција Европске уније. У праву конкуренције Европске уније, то би значило да се могу нападати акти Комисије, али не и акти које су усвојили органи

1. Уредба Савета бр. 139/2004 од 20. јануара 2004. године о контроли концентрација између предузећа ("уредба о концентрацијама"), (Текст од значаја за Европски економски простор), Сл. лист бр. Л 024 од 29. 1. 2004. године, стр. 1-22.
2. Уредба Савета бр. 1/2003 од 16. децембра 2002. године о спровођењу правила конкуренције предвиђених члановима 81 и 82 Уговора (Текст од значаја за Европски економски простор), Сл. лист бр. Л 001 од 4. 1. 2003. године, стр. 1-25.
3. Сви чланови Уговора наведени су према: Лопандић Душко (приређивач), "Уговори Европске уније – пречишћени текстови Уговора о Европској унији и Уговора о Европској заједници након амандмана усвојених Уговором из Нице", Канцеларија СЦГ за придруживање ЕУ, Европски покрет у Србији, Београд, 2004.

надлежни за конкуренцију у државама чланицама (антимонополске комисије и сл.), национални судови, акти саветодавног комитета сачињеног од представника држава чланица, као и акти које усваја европска мрежа националних органа надлежних за конкуренцију.

Само акти чија је намена да произведу одређена правна дејства могу бити предмет тужбе за поништај.[4] Овај услов прецизиран је још пресудом *AETR* којом је Суд правде утврдио да се тужба може поднети против "сваке одредбе коју усвоје институције, без обзира на њену природу и облик, а чија намена је производњење правних дејстава".[5] Јасно је да одлуке, у смислу члана 249 Уговора о ЕЗ, испуњавају овај услов.[6] Међутим, став заузет у пресуди *AETR* омогућава да се тужба поднесе и против аката који формалноправно нису одлуке у смислу члана 249 Уговора о ЕЗ, али производе правна дејства. Овакво тумачење нашло је примену и у праву конкуренције ЕУ. Тако је Првостепени суд у предмету *Air France v. Commission* утврдио да чак и изјава портпарола европског комесара задуженог за питања конкуренције може, под одређеним условима, бити предмет тужбе за поништај. У поменутом предмету, утврђено је да изјава портпарола у којој је он оценио да један случај концентрације предузећа[7] не улази у поље примене уредбе, производи иста правна дејства као и одлука донета на основу члана 6, став 1 уредбе бр. 4064/89,[8] те стога може бити нападана тужбом за поништај. Подједнако интересантан је случај *France v. Commission* у коме је Европски суд правде утврдио да једно саопштење Комисије, које формално има за циљ да интерпретира садржину директиве, али прикривено уводи нове обавезе, може бити предмет тужбе за поништај.[9]

Трећи услов је да акт мора бити коначан. То значи да припремни акти, акти који представљају само једну етапу која води ка каснијем усвајању коначне одлуке не могу бити побијани позивањем на члан 230 Уговора. Овај захтев је у праву конкуренције ЕУ први пут примењен у спору *IBM v. Commission*. Суд је истакао "да једино мере у којима је коначно утврђена позиција Комисије или Савета могу бити предмет побијања, што искључује привремене мере чији циљ је да припреме коначну одлуку".[10] Тиме се онемогућава вођење спорова против аката Комисије ко-

4. Вукадиновић Радован, "Европска економска заједница: Институције", Нова, Београд, 1991, стр. 104-106; Ракић-Водинелић Весна, Кнежевић Гашо, "Грађанско процесно право Европске уније", Центар за публикације Правног факултета у Београду, Београд, 1998, стр. 198-199
5. Европски суд правде, 31 март 1971, *Commission v. Council*, предмет бр. 22/70, тачка 42
6. Члан 249 Уговора о ЕЗ: " (...) Одлука је обавезна у потпуности за оне који су у њој именовани. (...) "
7. Аутор намерно користи реч "предузеће", јер у праву конкуренције ЕУ тај појам има шире значење од "привредног друштва" у смислу компанијског права ЕУ.
8. Уредба бр. 4064/89 о концентрацијама замењена је уредбом бр. 139/2004.
9. Европски суд правде, 16. јуни 1993. године, *France v. Commission*, предмет бр. Ц-325/91
10. Европски суд правде, 11. новембар 1981. године, *IBM v. Commission*, предмет бр. 60/81, тачка 10

ји у даљем току поступка који се пред њом води могу бити неутралисани неком касније донетом мером.[11)]

Могућност подношења тужбе на основу члана 230 Уговора против одређених аката Комисије предвиђених новом уредбом бр. 1/2003 о примени чланова 81 и 82 Уговора заслужује детаљнију анализу. Већина аката које је предвиђала ранија уредба бр. 17/62 постоји и у новој уредби бр. 1/2003, нпр. одлуке о констатовању престанка повреде, одлуке о привременим мерама, одлуке о изузећу... Ставови које је Суд раније заузимао у погледу могућности подизања тужбе на основу члана 230 против ових аката могу се применити и данас, када важи нова уредба бр. 1/2003.[12)] Нашу пажњу ипак привлаче нови акти које предвиђа уредба бр. 1/2003. Иако су неки од тих аката наведени у трећем поглављу Уредбе које је насловљено "Одлуке Комисије", то само по себи не чини допуштеним подношење тужбе против њих. Независно од чињенице што су у самој Уредби окарактерисани као "одлуке", Суд ће у сваком конкретном случају испитати да ли акт испуњава сва три услова да би могао бити предмет тужбе за поништај.

Уредба бр. 1/2003 предвиђа нови начин спровођења правила конкуренције. За разлику од ранијег система који се заснивао на искључивој надлежности Европске комисије, нова уредба предвиђа поделу надлежности између националних и европских власти. С тим у вези је и следећи тип одлуке коју усваја Комисија. Наиме, Европска комисија може, на основу члана 11, став 6 Уредбе, одлучити да преузме предмет у коме већ поступа неки од националних органа надлежних за конкуренцију. Да ли би против одлуке о преузимању предмета могла бити подигнута тужба за поништај? Уколико применимо став Суда изнет у већ поменутој пресуди *ИБМ*, одлука о преузимању предмета не би се могла нападати овом тужбом, јер није у питању акт којим се окончава неки поступак Комисије. Међутим, неколико разлога нас ипак упућује на заузимање супротног става. Одлука о преузимању предмета јесте припремна радња за поступак који ће се водити пред Комисијом, али је исто тако и радња којом се окончава поступак који се води пред националним органом надлежним за конкуренцију. Потом, ова одлука несумњиво производи правна дејства и то како према држави (престаје надлежност њеног органа надлежног за конкуренцију), тако и према предузећима (према њима се води нови поступак по другачијим правилима). Најзад, можемо упоредити ову ситуацију, произашлу из примене члана 11, став 6 Уредбе бр. 1/2003, са ситуацијом коју уређује члан 9 Уредбе бр. 139/2004 о концентрацијама предузећа. Наиме, поменути члан уредбе о концентрацијама предвиђа да Комисија може упутити предмет органу надлежном за конкуренцију у одређеној држави чланици. Тиме Комисија престаје да поступа у конкретном случају, а предмет даље испитује национални орган. Првостепени суд пресудио је да се једна таква одлука о упућивању предмета може побијати на осно-

11. Boulouis Jean, DARMON Mark, HUGLO Jean-Guy, "Contentieux communautaire", Dalloz, Pariz, 2001, стр. 181
12. Видети на пример: Европски суд правде, 17. јануар 1980. године, *Camera Care v. Commission*, предмет бр. 792/79

ву члана 230 Уговора.[13] Сматрамо да исти став треба заузети и у погледу могућности побијања одлуке о преузимању предмета, донете на основу члана 11, став 6 Уредбе бр. 1/2003.[14]

Још један нови акт којег предвиђа Уредба бр. 1/2003 привлачи нашу пажњу. Тачком 38 преамбуле Уредбе предвиђа се могућност да Европска комисија, у случају да се јаве нова и још нерешавана питања, пружи неформалне смернице[15] предузећима. Ова могућност предвиђена је новом уредбом како би се умањиле могуће негативне последице по правну сигурност настале престанком важења уредбе бр. 17/62, јер укидањем система претходне нотификације споразума које предузећа закључују, предузећа морају, у тренутку закључивања, сама проценити да ли је такав споразум противан праву конкуренције Европске уније. Уколико у конкретном случају не постоји пракса Комисије, јер је реч о новом и до тада нерешаваном питању, предузећа би могла пожелети да се обрате Комисији за појашњење, што им се и допушта Уредбом.[16] Сматрамо да против оваквих неформалних смерница није могуће поднети тужбу за поништај. Такав став заузела је и сама Комисија, посебно нагласивши у свом Саопштењу о неформалним смерницама[17] да оне не представљају одлуке и не везују ни националне судове, ни органе надлежне за конкуренцију у државама чланицама. Овај став своје упориште налази и у условима које је Комисија прописала за давање неформалних смерница: 1) потребно је да оцена споразума или договорне праксе у односу на чланове 81 и/или 82 Уговора

13. Првостепени суд, 3. април 2003. године, *Royal Philips Electronics v. Commission*, предмет бр. T-119/02, тачка 281.
14. Заступници супротног става истичу да аналогија није потпуна. Одлука о упућивању предмета националном органу надлежном за конкуренцију, донета у оквиру поступка контроле концентрација предузећа, на основу члана 9 Уредбе бр. 139/2004, доводи до промене правила која ће се применити у конкретном случају. За разлику од Комисије која је у поступку који се пред њом водио примењивала комунитарно право, национални орган коме је предмет упућен примениће домаће право. С друге стране, одлука Комисије о преузимању предмета, донета у склопу примене чланова 81 или 82 Уговора, на основу члана 11, став 6 Уредбе бр. 1/2003, не доводи до такве промене. Реформа права конкуренције, чији је Уредба бр. 1/2003 важан део, предвиђа надлежност националних органа за примену чланова 81 и 82 Уговора. У случају да Комисија донесе одлуку о преузимању предмета од неког националног органа надлежног за конкуренцију, она ће наставити да на конкретни случај примењује чланове 81 и 82, дакле – комунитарно право. Тако, Geradin Damien, Petit Nicolas, "Droit de la concurrence et recours en annulation à l'ère de post-modernisation", *Revue trimestrielle de droit européen*, бр. 4, октобар-децембар 2005, стр. 804.
15. Енг. informal guidance, фр. orientations informelles.
16. Тачка 38 преамбуле Уредбе бр. 1/2003: "Правна сигурност предузећа чија је активност подвргнута комунитарним правилима конкуренције доприноси промовисању иновација и инвестирања. Када се приликом примене ових правила јаве нова и још нерешавана питања, предузећа би могла желети да се обрате Комисији како би им она пружила неформалне смернице. Ова уредба не доводи у питање могућност да Комисија даје такве смернице." (превод: Д.П.).
17. Саопштење Комисије о неформалним смерницама о новим питањима која се јављају у појединачним случајевима у погледу чланова 81 и 82 Уговора (Текст о значаја за Европски економски простор), Сл. лист бр. Ц-101 од 27. априла 2004. године, стр. 78-80.

покреће једно ново правно питање; 2) да је разјашњење тог новог питања путем давања неформалних смерница корисно, нарочито због његових значајних економских последица; 3) да је могуће дати неформалне смернице само на основу пружених информација, тј. да никакво додатно прикупљање информација није потребно.[18)]

Уредбом бр. 1/2003 предвиђено је да ће у одређеном предмету поступати онај орган надлежан за конкуренцију који је "најбоље позициониран у односу на конкретан предмет". Утврђена су правила по којима се одређује ко ће поступати у одређеном предмету (Комисија или неки од националних органа надлежних за конкуренцију), чија сврха је да се избегне вођење паралелних поступака пред органима надлежним за конкуренцију у различитим државама чланицама. У Саопштењу Комисије о расподели предмета између органа надлежних за конкуренцију[19)] постављена су следећа правила према којима ће се "најбоље позицонираним" сматрати онај орган надлежан за конкуренцију: 1) на чијој територији су се испољила/ће се испољити директна тренутна или предвидљива дејства једног споразума или праксе, на чијој територији се споразуми или праксе примењују или одатле потичу; 2) који може ефикасно прекинути са повредом; и 3) који може прикупити, евентуално уз помоћ другог органа, неопходне доказе за постојање повреде. Орган надлежан за конкуренцију који упућује предмет другом органу ("боље позицонираном") мора донети одлуку о обустави поступка. Поставља се питање да ли такве одлуке могу бити предмет поништавања на основу члана 230 Уговора. Одговор се јасно намеће: такве одлуке не испуњавају основни услов да би биле предмет тужбе за поништај, јер их није донела нека од институција Европске уније. Оне су донете у оквиру европске мреже органа надлежних за конкуренцију. Ипак, наглашавамо да ове одлуке могу бити предмет тужбе пред домаћим судом земље у питању, под условом да то допушта национално право.

Уредба бр. 1/2003 допушта усвајање још једне врсте акта чија ће могућност поништавања бити предмет наше анализе. Чланом 10 Уредбе предвиђа се могућност да Комисија, поступајући *ex officio* у јавном интересу Заједнице, може утврдити да је члан 81 Уговора неприменљив на одређени споразум, одлуку удружења предузећа или договорну праксу, било због тога што услови наведени у члану 81, став 1 Уговора нису испуњени, било због тога што су услови из члана 81, став 3 испуњени. Комисија такву неприменљивост може утврдити и у вези са чланом 82 Уговора. Неки разлози говоре против допуштања подношења тужбе за поништај против оваквих одлука. Одлуке о утврђивању неприменљивости[20)] чланова 81 или 82 на одређена понашања предузећа су декларативног карактера. Овим одлукама

18. Тачка 8 Саопштења Комисије о неформалним смерницама о новим питањима која се јављају у појединачним случајевима у погледу чланова 81 и 82 Уговора.
19. Саопштење Комисије о сарадњи у оквиру мреже органа надлежних за конкуренцију (Текст од значаја за Европски економски простор), Сл. лист бр. Ц-101 од 27. априла 2004. године, стр. 43, тачке 8-9.
20. Енг. finding of inapplicability, фр. constatation d'inapplication.

се не окончава одређени поступак, јер класичан поступак није ни вођен, пошто се Комисија огласила по сопственој иницијативи само да би констатовала да одређени тип понашања предузећа не представља повреду права конкуренције ЕУ. Такве одлуке се не односе на конкретна предузећа, већ на одређени тип понашања (рестриктивних споразума или договорних пракси). Међутим, један важан разлог наводи нас да заузмемо супротно становиште. Одлуке о утврђивању неприменљивости обавезне су за националне судове и органе надлежне за конкуренцију у државама чланицама, јер су они, на основу члана 16 Уредбе бр. 1/2003, дужни да се уздрже од доношења одлука које би биле супротне одлуци коју је Комисија донела или намерава да донесе. Због тога би требало допустити подношење тужбе за поништај у оваквим случајевима.[21)]

б) Субјекти који могу покренути поступак за поништај

Самим чланом 230 Уговора о ЕЗ дефинисано је ко може поднети тужбу за поништај. Разлика се прави између тзв. привилегованих тужилаца, тј. држава чланица и институција Европске уније, и тзв. обичних тужилаца, тј. физичких и правних лица. Државе чланице и институције ЕУ не морају испунити никакве друге процесне услове за подношење тужбе, осим оног који се односи на благовременост и потпуност поднеска којим се поступак покреће. Физичка и правна лица, пак, морају испунити и друге услове.[22)] Уколико физичко или правно лице подиже тужбу против акта чији је адресат (нпр. одлуке Комисије која је њему упућена), претпоставља се да су услови за подношење тужбе испуњени. Уколико ово лице жели да покрене поступак за поништај акта чији није адресат (нпр. одлука упућена неком другом лицу или, изузетно, неки општи акт), потребно је да докаже да га акт "непосредно и појединачно погађа".[23)]

Овај услов се рестриктивно тумачи. Ипак, када је реч о заштити конкуренције, у поступцима које физичко или правно лице покреће ради поништаја одлука чији није адресат, Суд допушта и екстензивније тумачење. Бити "непосредно погођен" значи доказати да вас акт погађа "због одређених особина које имате или због чињеничног стања које вас издваја у односу на сваку другу особу и самим тим индивидуализује на сличан начин као и адресата акта".[24)] У споровима о заштити конкуренције, Суд примењује претпоставку да су сва лица која су учествовала у поступку пред Комисијом "непосредно и појединачно погођена" њеном одлуком, те да могу покренути поступак за поништај. Суд допушта да сва лица која по правилима поступка који се води пред Комисијом могу у њему учествовати (макар и

21. Тако, Idot Laurence, "Le nouveau système communautaire de mise en oeuvre des articles 81 et 82 CE (règlement 1/2003 et projets de textes d'application)", *Cahiers de droit européen*, бр . 3-4, 2003, стр. 368.
22. Вукадиновић Радован, *op. cit.*, стр. 107; Ракић-Водинелић Весна, Кнежевић Гашо, *op. cit.*, стр. 198.
23. Члан 230 Уговора о ЕЗ.
24. Европски суд правде, 15. јули 1963. године, *Plaumann*, предмет бр. 25/62.

само да би изнели своје примедбе),[25] могу касније покренути поступак за поништај одлуке усвојене у том поступку.

Када је реч о општим актима, тзв. обични тужиоци не могу покретати поступак за њихов поништај, осим уколико није реч о одлуци "прерушеној" у уредбу.[26] И на опште акте усвојене у склопу спровођења политике конкуренције ЕУ примењује се ово рестриктивно тумачење.

III – Други поступци који се могу водити истовремено са поступком за поништај или након његовог окончања

Уколико се утврди да постоји неки од Уговором предвиђених разлога (ненадлежност доносиоца, битна повреда форме, повреда оснивачких уговора или другог извора права ЕУ, злоупотреба овлашћења), Суд ће одлучити да поништи акт. По правилу, поништај делује ретроактивно, али Суд може одлучити да се поједина дејства акта не поништавају, уколико то сматра неопходним. У поступку за поништај не може се одлучивати о другим захтевима од оних који се односе на испитивање законитости акта. То, наравно, не значи да се истовремено или накнадно не може покренути неки други поступак предвиђен Уговором о ЕЗ.

а) Поступак предвиђен чланом 229 Уговора о ЕЗ

У споровима који се односе на заштиту конкуренције, све је чешћа појава покретања поступка на основу члана 229 Уговора о ЕЗ истовремено са поступком за поништај акта. Циљ таквог поступка је да суд преиспита новчане казне које је Европска комисија одредила примењујући чланове 81 и 82 Уговора. Члан 229 Уговора и уредбе усвојене ради његове примене предвиђају да Првостепени суд и Европски суд правде могу укинути, умањити или повећати казну коју је Комисија одредила.[27] У том поступку, суд ће једино испитивати да ли је Комисија правилно одмерила озбиљност и трајање повреде.

25. Овакво тумачење Суда се често критикује у правној теорији. Прешироко тумачење тога ко има право да покрене поступак за поништај одлуке чији није адресат, може довести до злоупотребе тог права. На пример, незадовољни акционари или конкуренти могли би искористити овај поступак за одлагање примене одлуке Комисије о фузији два предузећа, уколико сматрају да им то није у интересу. Таква пракса већ постоји у америчком праву конкуренције.
26. Тиме се жели спречити да законодавна активност европских институција буде успорена сталним преиспитивањима аката које оне усвајају које би иницирала физичка и правна лица. Ипак, физичка и правна лица имају могућност да затраже од националног суда да постави Суду правде претходно питање на основу члана 234 Уговора о ЕЗ.
27. Члан 31 Уредбе Савета бр. 1/2003 од 16. децембра 2002. године о спровођењу правила конкуренције предвиђених члановима 81 и 82 Уговора; члан 16 Уредбе Савета бр. 139/2004 од 20. јануара 2004. године о контроли концентрација између предузећа ("уредба о концентрацијама").

б) Тужба ради накнаде вануговорне штете (чл. 288 Уговора о ЕЗ)

Предузећа чији захтев за поништај акта је усвојен, могу потом подићи тужбу за накнаду штете коју су претрпели. Члан 288 Уговора о ЕЗ предвиђа да "Заједница надокнађује штету коју су проузроковали њени органи и службеници у вршењу своје дужности". Да би захтев био усвојен, предузеће би најпре морало да докаже да је нека институција ЕУ (у нашем случају - Европска комисија) поступила незаконито. Потом, тужилац треба да докаже да је претрпео стварну штету. Најзад, мора се доказати постојање каузалне везе између радње коју је предузела Комисија и штете коју је претрпео подносилац тужбе.

У споровима који се односе на примену права конкуренције ЕУ, изузетно је тешко задовољити сва три услова како би захтев за накнаду вануговорне штете био усвојен. Томе сигурно не доприноси ни став суда који сматра да би прелако усвајање таквих тужбених захтева спречавало Европску комисију да делује у циљу заштите јавног интереса Заједнице. Поред тога, изузетно је тешко новчано одредити износ штете која је наводно наступила за предузеће услед доношења акта који је касније поништен.[28)]

IV – Закључна разматрања

Спорови који се јављају у области права конкуренције Европске уније издвајају се од осталих по значајном месту које у оквиру њих заузима економска анализа. За доношење одлуке у поступцима пред Комисијом, и касније пред Судом, потребна су све већа економска знања. Питање је у којој мери судија Првостепеног суда или Европског суда правде може одговорити на изазов који се пред њим поставља. Због тога се и ми придружујемо онима који се залажу за оснивање специјализованих судских већа за спорове који укључују примену права конкуренције ЕУ. Таква одлука била би заснована на члану 220 Уговора о ЕЗ који предвиђа да се судско веће "може додати Првостепеном суду под условима садржаним у члану 225а, са циљем да се у специфичним областима врши судска надлежност предвиђена овим Уговором". Ова одредба је већ искоришћена за оснивање Суда за службенике ЕУ[29)] у децембру 2004. године. Поред тога, Уговор предвиђа правни основ за оснивање већа специјализованих за спорове о правима индустријске својине (члан 229а). Европски парламент предложио је у својој резолуцији усвојеној 2002. године оснивање посебног судског већа за спорове о фузијама предузећа. Тај предлог до данас је остао без већег одјека.

28. На пример, Европска комисија одбије да одобри фузију два предузећа. Та одлука буде поништена у поступку покренутом на основу члана 230 Уговора о ЕЗ. Предузећа потом покрену поступак за накнаду вануговорне штете на основу члана 288 Уговора о ЕЗ тражећи да им се накнади штета која је наступила услед тога што није дошло до фузије. Како прецизно утврдити новчани израз те штете?
29. Енг. Civil service tribunal, фр. Tribunal de la fonction publique.

У државама чланицама наилазимо на постојање специјализованих судских већа за спорове који укључују примену права конкуренције. У Великој Британији, посебан суд, *Competition Appeal Tribunal*, одлучује о жалбама на одлуке националног органа надлежног за конкуренцију. У Француској и Белгији оформљена су специјализована већа у оквиру постојећих судова.

Поред већ поменутог проблема који се састоји у чињеници да о споровима у вези са применом права конкуренције одлучују европске судије које, по нашем мишљењу, не располажу довољним знањима из те, све више, економске области, реформа права конкуренције ЕУ скреће пажњу на још један проблем – правну несигурност насталу услед нејасне правне природе неких аката чију могућност усвајања предвиђа Уредба бр. 1/2003. Пожељно је да се Суд што пре изјасни о могућности покретања поступка за поништај тих аката.

Dušan Popović, M.A.
Research Associate, Institute of Comparative Law, Belgrade
Co-ordinator of EU Law Studies, University of Belgrade Faculty of Law

ACTION FOR ANNULMENT (ARTICLE 230 EC) AND EU COMPETITION LAW

Summary

Review of legality of acts adopted by the European Commission in the field of Competition Law opens some interesting legal questions. The author first deals with the possibility of challenging some new acts under Regulation 1/2003. The author then analyses what other procedures could be introduced in parallel or subsequently to the annulment procedure. In final remarks, a need for creation of specialised chambers for competition-related cases is assessed.

***Key words**: action for annulment, competition law, European Court of Justice, Court of First Instance*